

FOREKOMSTEN AF PRRS I DANMARK VED ÅRSSKIFTET 2024/2025

Hanne Bak^a, Bjørn Lorenzen^a, Vibeke Frøkjær Jensen^a, Sara Dalsgaard^a, Kristian Møller^a, Nicolai Rosager Weber^a

^a Landbrug & Fødevarer Gris

STØTTET AF:

Svineafgiftsfonden

Hovedkonklusion

Andelen af danske grisebesætninger med negativ PRRS-sundhedsstatus er steget til 68% i januar 2025. Tilbageværende besætninger med positiv PRRS-sundhedsstatus er ikke ligeligt fordelt i Danmark. På landsplan er smitterisikoen for den enkelte besætning kraftigt reduceret efter reduktionsplanens ikrafttræden.

Sammendrag

Dette notat præsenterer udviklingen af PRRS-reduktionsplanen i Danmark ved årsskiftet 2024/2025, herunder status og forekomst af PRRS i danske grisebesætninger. Data blev trukket fra SPF- og CHR-databasen via PRRS-kortet den 2. januar 2025 for at opgøre PRRS-forekomsten i aktuelle regioner.

Den 2. januar 2025 var 4.334 besætninger omfattet af PRRS-reduktionsplanen, hvoraf 89% lå i et saneringsområde, mod 54% i januar 2024. De danske grisebesætninger fordelte sig med 68% med negativ og 24% med positiv PRRS-sundhedsstatus, samt 6% under sanering. Siden PRRS-reduktionsplanens offentliggørelse er andelen af danske grisebesætninger deklareret med negativ PRRS-sundhedsstatus dermed steget fra 32% ved udgangen af 2021 til 68% ved udgangen af 2024. Andelen af besætninger med negativ PRRS-sundhedsstatus er lavest i besætninger med vækstgrise (67%) og højest i integrerede besætninger (76%). Mens Øerne og nogle regioner i Jylland har få positive besætninger, er der stadig en høj andel af positive besætninger i andre regioner. Nysmitte med PRRS fandt sted i 26 sobesætninger i løbet af 2024, hvilket viser, at smitterisikoen for sobesætninger er faldet til knap 3% per år, mod 6,8% i 2020. Der blev afsluttet 83 PRRS-saneringer i sobesætninger, hvoraf 86% af delsaneringerne og alle totalsaneringer var succesfulde.

Opgørelsen viser en fortsat fremgang for PRRS-reduktionsplanen med en stigende andel so- og slagtegrisebesætninger med negativ PRRS-sundhedsstatus og en reduceret smitterisiko for besætninger.

Baggrund

Den nationale PRRS-reduktionsplan [1], som blev lanceret i maj 2022, har som mål at nå 75% slagtegrise fra besætninger med negativ PRRS-sundhedsstatus - og 85% sobesætninger med negativ PRRS-sundhedsstatus i 2025. PRRS-virus kan smitte lokalt og spredes via luft, og reduktionsplanen er derfor baseret på områdevis sanering af besætninger. Der er etableret regioner baseret på danske grisebesætningers geografiske beliggenhed. Regionerne justeres løbende og findes på PRRS-kortet. Lokale PRRS-administratorer koordinerer indsatsen i hver region, der kan være opdelt i mindre saneringsområder, hver med en tilknyttet dyrlæge til veterinærfaglig koordinering.

Formålet med notatet er at præsentere udviklingen for PRRS-deklarerede besætninger og status ved årsskiftet 2024/25 i Danmark, samt at give et overblik over forløbet af den nationale PRRS-reduktionsplan.

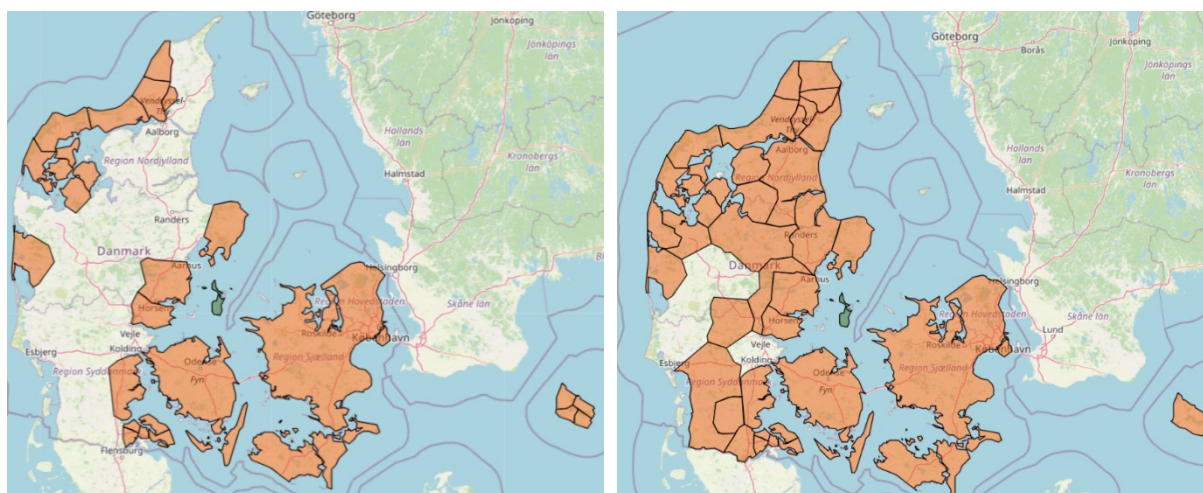
Materialer og metoder

Data blev trukket fra SPF- og CHR-databasen via PRRS-kortet d. 2. januar 2025 [2], samt fra SPF-Sunds HSM-database. Den geografiske opgørelse af PRRS-forekomst blev lavet for regioner, som var aktuelle på den givne dato i PRRS-kortet.

Resultater og diskussion

Udrulning af PRRS-reduktionsplanen

Den 2. januar 2025 var 4.334 besætninger (CHR-numre) omfattet af PRRS-reduktionsstrategien, fordi de havde mindst 10 søer og/eller mindst 100 grise i alt i besætningen. Blandt disse lå 89% i et saneringsområde, hvor der var tilknyttet en områdeadministrator og veterinær(e) koordinator(er). Dette er en kraftig stigning i forhold til januar 2024, hvor 54% af CHR-numrene lå i saneringsområder. Ud over opstart af nye saneringsområder er grænserne for de eksisterende saneringsregioner blevet redefineret i løbet af 2024. Figur 1 viser de aktive saneringsområder i januar 2024 og 2025.

Figur 1. Aktive saneringsområder i forbindelse med PRRS-reduktionsplanen

Aktive saneringsområder er markeret med orange farve. Til venstre: januar 2024. Til højre: januar 2025.

PRRS-forekomst i Danmark

Ved dataudtræk d. 2. januar 2025 havde 68% af samtlige CHR-numre med grise en negativ PRRS-sundhedsstatus, 24% havde positiv PRRS-sundhedsstatus, og 6% var under sanering. De sidste 2% havde ukendt status mht. PRRS. Tabel 1 viser fordelingen af positive besætninger mellem PRRS type 1 og type 2, samt hvor mange af besætningerne med saneringsstatus, der var under hhv. del- og totalsanering. Tabel 2 og figur 2 og 3 viser forekomsten af PRRS opgjort i forhold til besætningstype og aldersgruppe.

I figur 4 ses prævalensen af besætninger (CHR-numre) med positiv PRRS-sundhedsstatus fordelt efter region. I januar 2025 var der 24 regioner i Danmark på PRRS-kortet. Procentdelen af PRRS-positive besætninger ud af deklarerede besætninger varierede fra 0% (Samsø) til 61% (Salling), fordelt i kategorierne 0-15% (n=6), >15%-30% (n=6), >30%-45% (n=8) og >45% (n=4).

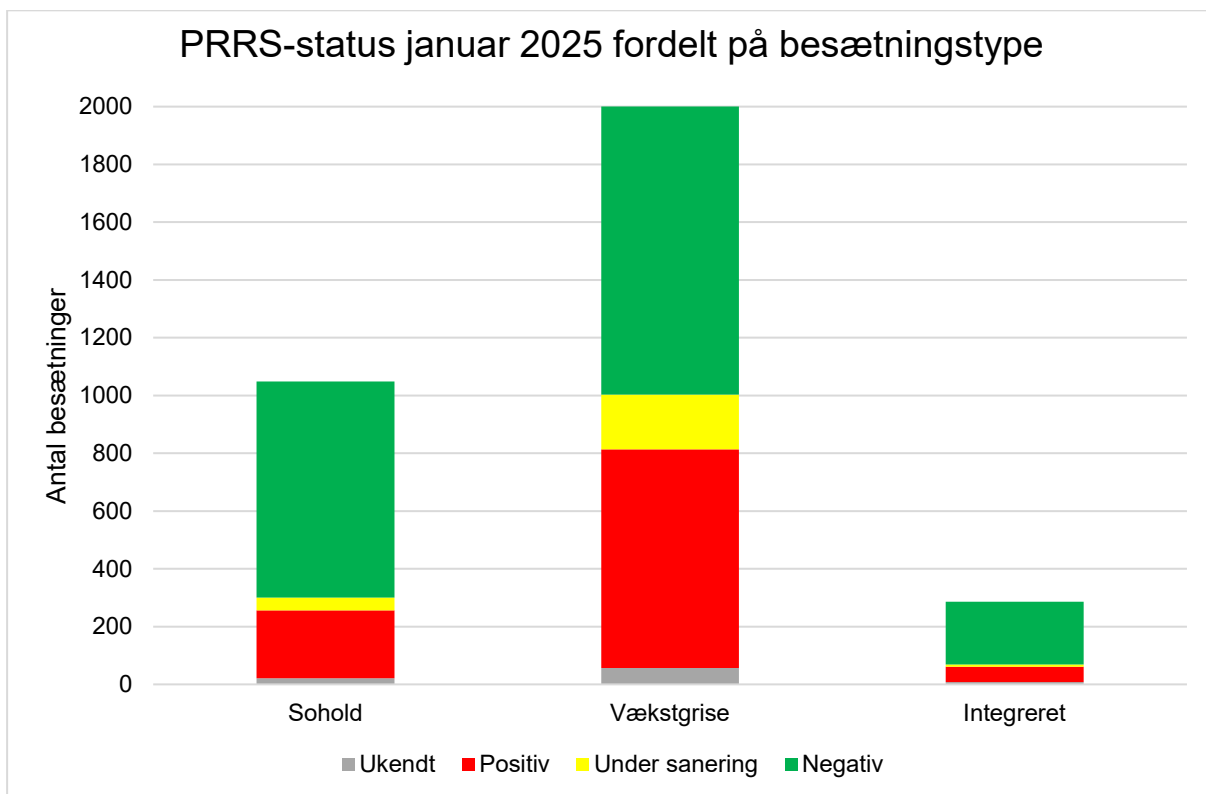
Tabel 1. Serologisk PRRS-status for danske grisebesætninger januar 2025 med angivelse af PRRS-type.

PRRS-sundhedsstatus						
Positiv			Negativ	Ukendt	Under sanering	
1.045 (24%)			2.961 (68%)	86 (2%)	242 (6%)	
PRRS 1	PRRS 2	PRRS1 + PRRS2			Delsanering	Totalsanering
262 (25%)	377 (36%)	406 (39%)			142 (59%)	100 (41%)

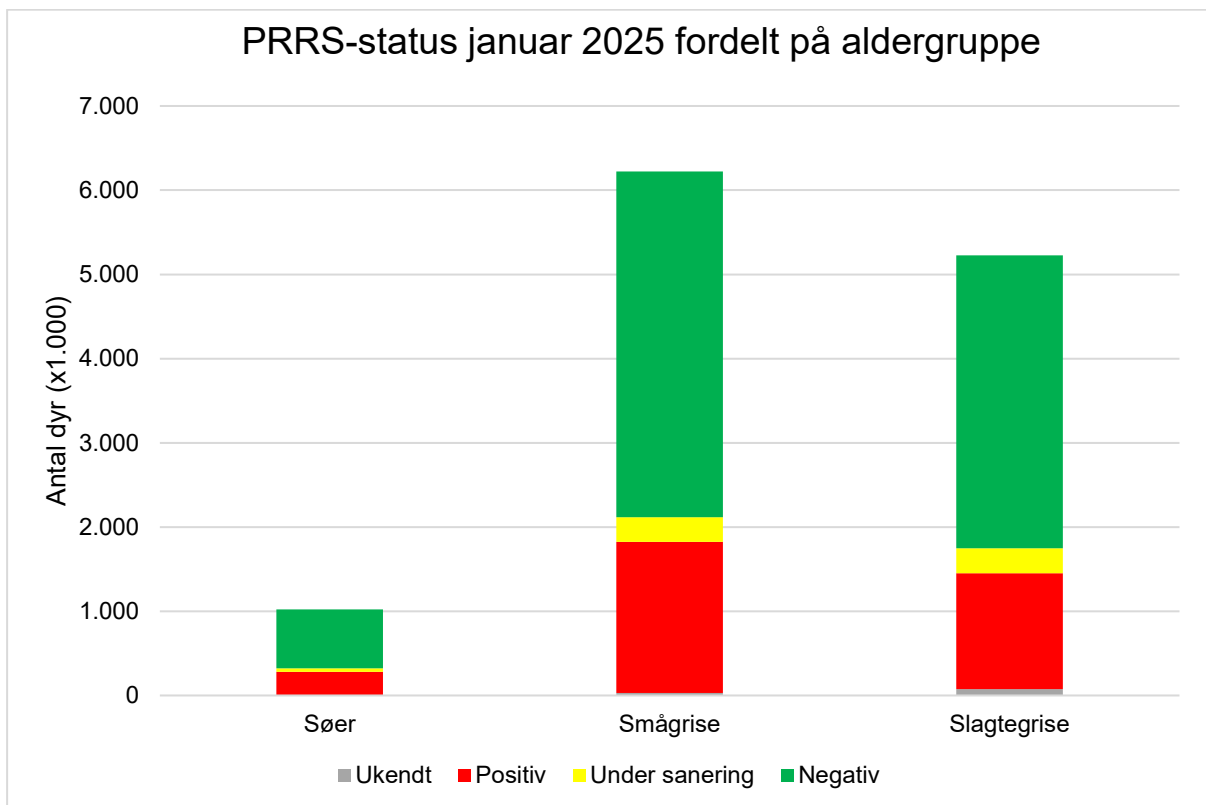
Tabel 2. Serologisk PRRS-status for danske grisebesætninger og registrerede grise i forhold til besætningstyper og registrerede aldersgrupper per januar 2025.

PRRS-sundhedsstatus	Besætninger (CHR-numre)			Antal grise (registreret i CHR)		
	Integreret	Sohold	Vækstgrise	Søer	Smågrise	Slagtegrise
Ukendt	8 (3%)	12 (2%)	57 (2%)	5.033 (0%)	30.435 (0%)	76.137 (1%)
PRRS-positiv	53 (19%)	235 (22%)	757 (25%)	274.028 (27%)	1.792.321 (29%)	1.376.832 (26%)
PRRS-negativ	217 (76%)	748 (71%)	1.996 (67%)	700.452 (69%)	4.108.223 (66%)	3.478.884 (67%)
Under sanering	8 (3%)	45 (4%)	189 (6%)	42.885 (4%)	292.613 (5%)	294.716 (6%)

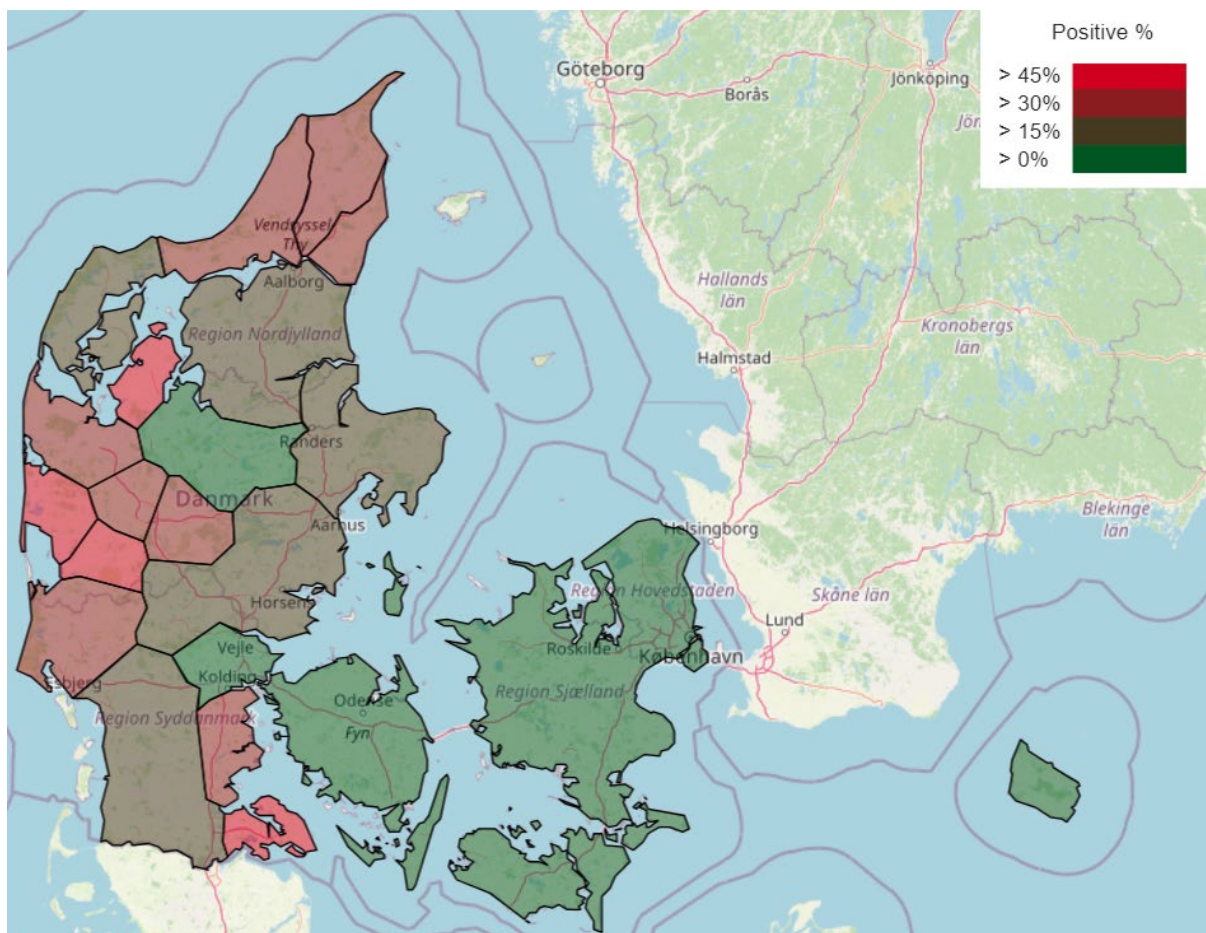
Besætningstyper (integrerede besætninger, sobesætninger, vækstgrise) og antal registrerede stipladser som opgivet i CHR-registeret (søer, slagtegrise/polte og smågrise) opgjort som antal (%) i forhold til PRRS-sundhedsstatus (positiv, negativ, ukendt, under sanering). Kategorien positiv omfatter besætninger, som er positive for en eller begge typer PRRS.

Figur 2. PRRS-status for besætninger (CHR-numre) i forhold til besætningstype og aldersgruppe, januar 2025. Deklareret PRRS-sundhedsstatus: Negativ (grøn), positiv (rød), ukendt (grå) og under sanering (gul).

Figur 3. PRRS-status for registrerede grise i forhold til aldersgruppe januar 2025. Deklareret PRRS-status: Negativ (grøn), positiv (rød), ukendt (grå) og under sanering (gul).

Figur 4: Prævalens (%) af CHR-numre med positiv PRRS-sundhedsstatus fordelt efter region januar 2025.

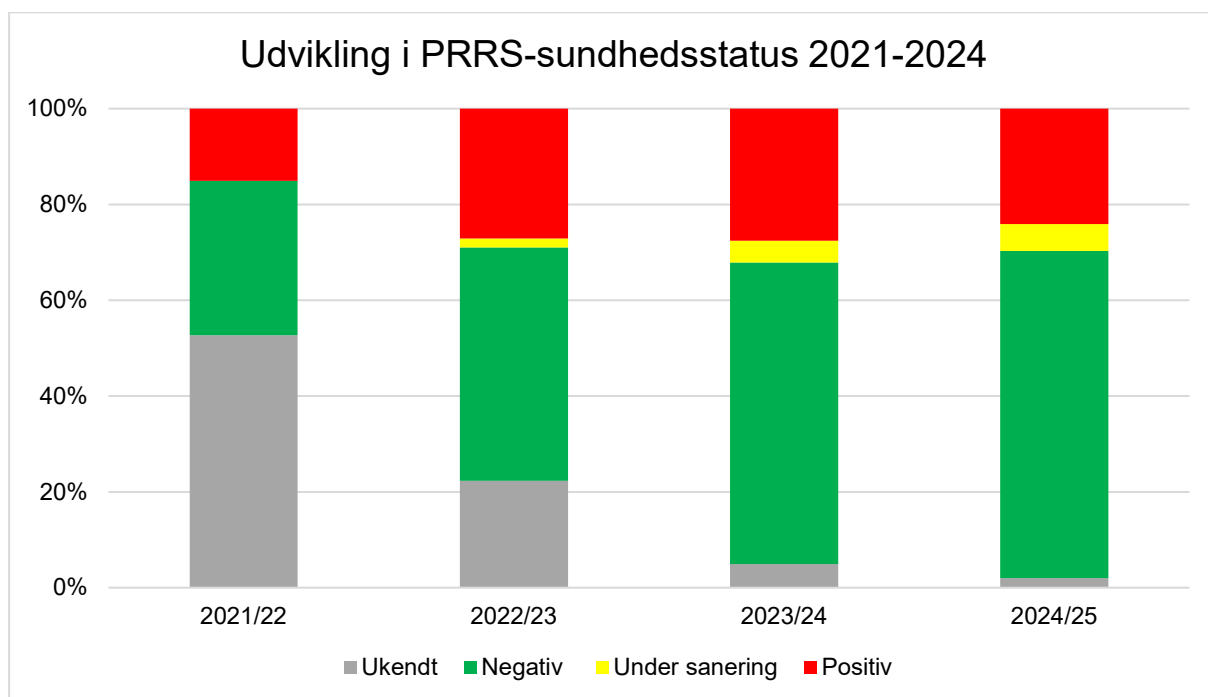
Status for PRRS-reduktion

Tabel 3 og Figur 5 viser udviklingen af PRRS-status i de danske grisebesætninger siden januar 2022. Siden PRRS-reduktionsplanen blev offentliggjort, er andelen af danske grisebesætninger, som har en negativ PRRS-sundhedsstatus, steget fra 32% ved udgangen af 2021 til 68% ved udgangen af 2024. Fra 2021-2022 skyldes en del af ændringerne, at flere besætninger med ukendt status blev deklareret, hvilket gav en vis usikkerhed i tolkningen af den øgede andel af besætninger med negativ PRRS-sundhedsdeklaration. Ved udgangen af 2023 var langt de fleste besætninger deklareret, hvorfor øgningen i antal besætninger med negativ PRRS-sundhedsstatus fra 2023 til 2024 afspejler en reel stigning af andelen af besætninger uden antistoffer mod PRRS.

Tabel 3. Udvikling i PRRS-status i danske grisebesætninger fra 2021 til 2024.

Data er opgjort pr. CHR-nr. i januar 2022, 2023, 2024 og 2025 og viser status ved udgangen af det foregående år.

PRRS-sundhedsstatus	År			
	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Ukendt	2.823 (53%)	1.096 (22%)	217 (5%)	86 (2%)
PRRS-positiv	799 (15%)	1.333 (27%)	1.219 (27%)	1.045 (24%)
PRRS-negativ	1.700 (32%)	2.395 (49%)	2.787 (63%)	2.961 (68%)
Under sanering	-	93 (2%)	202 (5%)	242 (6%)

Figur 5. Udvikling i PRRS-sundhedsstatus i danske grisebesætninger fra 2021 til 2025.

Data er opgjort pr. CHR-nr. i januar 2022-2025 og viser status ved udgangen af foregående år.

Nysmitte med PRRS

I 2024 faldt 26 sobesætninger for PRRS, hvoraf 5 blev smittet med PRRS1, og 21 blev smittet med PRRS2. Den overordnede smitterisiko for sobesætninger faldt sammenlignet med tidligere opgørelser [3, 4, 5] og var i 2024 på 2,9 % per år, hvilket svarer til mere end en halvering i forhold før PRRS-programmet blev iværksat (tabel 4). Som det ses, er der store områder af Danmark, hvor der ikke er forekommet PRRS-smitte af sobesætninger. Det skal bemærkes, at sobesætninger, der havde positiv PRRS-sundhedsstatus for den ene PRRS-type og smittes med den anden type, ikke er inkluderet i denne oversigt.

Tabel 4. Oversigt over antal PRRS-smittede sohold i 2020-2024

År	Antal sohold, som faldt for PRRS i løbet af året (PRRS-sundhedsstatus neg->pos)	Antal sohold med negativ PRRS-sundhedsstatus per 1. januar	Smitterisiko pr. år
2020	63	920	6,8%
2021	55	887	6,2%
2023	32	874	3,7%
2024	26	912	2,9%

Figur 6. Geografisk placering af de sobesætninger, der blev smittet med PRRS-virus i 2024

Orange stjerne: PRRS1. Rød stjerne: PRRS2

Saneringer for PRRS

Sammentælling af data for hele 2024 viser, at der i løbet af året blev afsluttet 83 PRRS-saneringer i sobesætninger, 73 delsaneringer og 10 totalsaneringer. Alle totalsaneringer var succesfulde, hvor succes defineres som en sobesætning, der opnår negativ PRRS-sundhedsstatus efter at have haft positiv PRRS-sundhedsstatus/saneringsstatus. Blandt delsaneringerne (sanering uden at tømme besætningen for dyr) var 63 ud af 73 (86%) succesfulde, hvilket svarer til succesraten for delsaneringer for PRRS i de foregående år. De sidste 10 sobesætninger (14%) opnåede ikke negativ PRRS-sundhedsdeklaration efter delsanering, heraf 3, som forsøgte sanering for PRRS1 og 7, som forsøgte delsanering for PRRS2. Udover de nævnte besætninger blev to sobesætninger smittet med den anden PRRS-type, mens de var under sanering for den ene, og to sobesætninger forsøgte delsanering for begge typer, men saneringen lykkedes kun for PRRS1. I tabel 5 ses, hvordan de succesfulde saneringer fordelte sig geografisk.

Tabel 5. PRRS-sanerede sobesætninger i 2024 fordelt efter område

Region	Antal sanerede sohold	SanPRRS1	SanPRRS2	SanPRRS1+2
Bornholm	10	1	6	3
Fyn	5	2	3	0
Midtjylland	7	2	2	3
Nordjylland	11	7	1	3
Nordvestjylland	11	4	2	5
Sydjylland	11	3	2	6
Østjylland	18	4	9	5
Sjælland & øer	0	0	0	0
Sum	73	23	25	25

Konklusion

Opgørelsen viser fortsat fremgang for PRRS-reduktionsplanen med et stigende antal so- og slagtegrisebesætninger, som har negativ PRRS-sundhedsstatus. Andelen af danske grisebesætninger med negativ PRRS-sundhedsstatus er steget fra 63% i januar 2024 til 68% i januar 2025, hvilket afspejler en reel stigning i antallet af besætninger uden PRRS-antistoffer, idet langt de fleste besætninger havde en PRRS-deklaration allerede ved udgangen af 2023. De tilbageværende besætninger med positiv PRRS-sundhedsstatus er ikke ligeligt fordelt i Danmark, hvilket i nogen grad afspejles i den geografiske fordeling af (so)besætninger, som smittes med PRRS. På landsplan er smitterisikoen for den enkelte besætning kraftigt reduceret i forhold til risikoen ved reduktionsplanens ikrafttræden.

Referencer

- [1] Landbrug & Fødevarer, Den Danske Dyrlegeforening og Fødevestyrelsen (2022): Strategi til reduktion af Porcin Reproduktions- og Respirationssyndrom (PRRS) hos grise i Danmark. D. 3. maj 2022. [Online]; URL. (tilgået d. 2. jan 2025): <https://svineproduktion.dk/aktuelt/temaer/-/media/2098DD01D3854B71A3FB7FCF7F665F1E.ashx>
- [2] SEGES Innovation (2023): PRRS kort <http://www.landmand.dk>. Tilgået d. 2. januar 2025.
- [3] Fertner, M., Weber, N., Lorenzen, B., Kjærgaard, S., Jensen, V., Møller, K. (2024): Forekomsten af PRRS i Danmark ved årsskiftet 2023/2024. Notat nr. 2403, Dansk Svineproduktion d. 12. februar 2024.
- [4] Fertner, M., Lorenzen, B. (2023): Forekomsten af PRRS i Danmark ved årsskiftet 2022/2023. Notat nr. 2306. Dansk Svineproduktion d. 24. februar 2023
- [5] Fertner, M., Boldsen, S.K., Lorenzen, B. (2022): Forekomsten af PRRS i Danmark, december 2021. Notat nr. 2205, Dansk Svineproduktion d. 21. juni 2022.

Dyregruppe: Gris

Fagområde: PRRS-reduktion